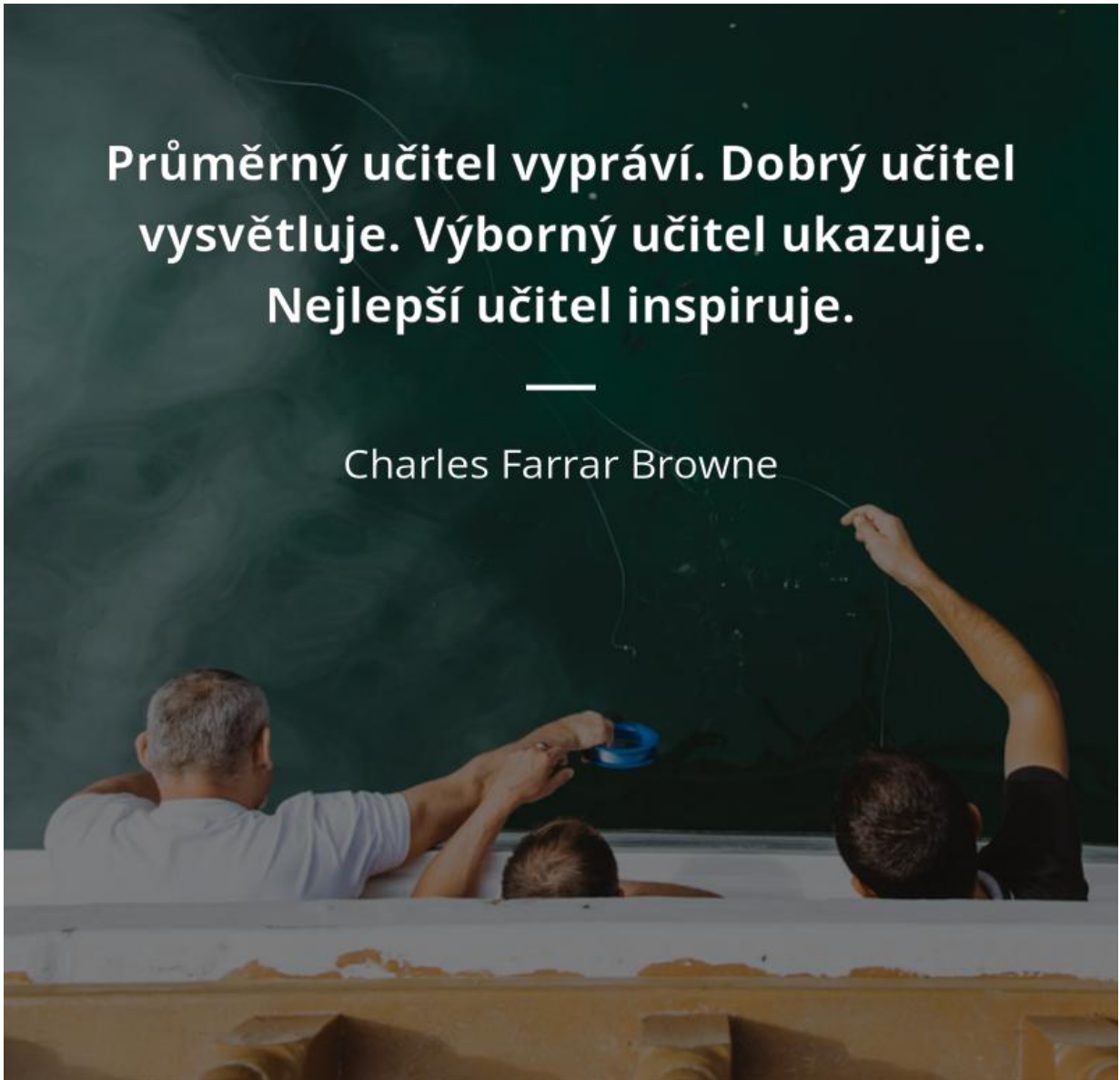

Základní škola Bakov nad Jizerou,
Palackého 278, Bakov nad Jizerou 294 01

Minimální preventivní program
2024/2025

**Průměrný učitel vypráví. Dobrý učitel
vysvětluje. Výborný učitel ukazuje.
Nejlepší učitel inspiruje.**

—
Charles Farrar Browne

Kontaktní osoby:

Mgr. Blanka Černá – výchovný poradce 1.st.
Telefon: 603 966 655, cerna@zsbakovnj.cz

Mgr. Zuzana Bešíková – výchovný poradce 2.st.
Telefon: 773 060 769, besikova@zsbakovnj.cz

Mgr. Věra Bartošová – zástupce ředitele školy
Telefon: 326 78 11 78, bartosova@zsbakovnj.cz

Mgr. Ivana Lustyková Dočekalová – školní metodik prevence
Telefon: 731 193 142, docekalova@zsbakovnj.cz

Mgr. Ivana Lustyková Dočekalová – speciální pedagog
Telefon: 731 193 142, docekalova@zsbakovnj.cz

Mgr. Michaela Korbelová – kariérní poradce
korbelova@zsbakovnj.cz

Mgr. Ivana Březinová – školní psycholog
brezinova@zsbakovnj.cz

Minimální preventivní program **škol. rok 2024/2025**

Předkladatel projektu:

Základní škola Bakov nad Jizerou,
okres Mladá Boleslav,
Palackého 278,
294 01 Bakov nad Jizerou

Základní škola je součástí výchovně vzdělávací soustavy. Jedná se o úplnou školu, vyučování probíhá ve dvou vzájemně propojených budovách.

adresa: Palackého 278, Bakov nad Jizerou 294 01

identifikátor zařízení: 102 326 614

právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatelem je město Bakov nad Jizerou

Škola je právním subjektem od 01.01.2003

V právních vztazích vystupuje svým jménem a má odpovědnost vyplývající z těchto vztahů.

Obsah minimálního preventivního programu :

1. Základní informace o škole
2. Stav školy z hlediska rizikového chování
3. Garant programu a spolupracovníci
4. Cíle minimálního preventivního programu
  - Dlouhodobé
  - Střednědobé
  - Krátkodobé pro rok 2024/2025
5. Zásady a řízení realizace minimálního preventivního programu
6. Primární prevence v rámci výukových předmětů
7. Primární prevence v rámci školní docházky
8. Zdravý životní styl
9. Nadstavbové aktivity v rámci školy
10. Evidence a efektivita
11. Postupy při řešení přestupků
12. Strategie a řešení školní neúspěšnosti
13. Evaluace MPP
14. Závěr
  - Současný stav
  - Základní kompetence prevence
15. Přílohy:
  - Drogy, příznaky, rizika (orientace pro učitele)
  - Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti
  - Knihovnička na ZŠ
  - Dotazník pro prevenci drogových závislostí

- Dotazník „Naše třída“
- Program proti šikaně
- Krizový plán

1. Základní informace o škole:

Základní škola v Bakově nad Jizerou je jedinou školou v tomto malém městě a zabezpečuje výuku i pro žáky ze spádových obcí.

Škola vyučuje podle ŠVP –Škola pro všechny děti. V 0. - 9. ročníku je celkem 19 tříd, do kterých chodí 476 žáků. Žáci vedle povinných předmětů mají možnost navštěvovat dle učebního programu řadu volitelných, nepovinných předmětů a zájmových kroužků.

2. Stav školy z hlediska rizikového chování:

Primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy je zaměřena na:

předcházení zvláště těmto rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví
- krádeže
- šikana, násilí, týrání a zneužívání dětí v rodině, domácí násilí,
- formy násilného chování - kriminalita, delikvence, vandalismus
- užívání návykových látek, alkoholu, tabákových a nikotinových výrobků, anabolik, medikamentů a dalších látek,
- rizikové chování v dopravě
- poruchy příjmu potravy
- školní neúspěšnost
- sebepoškozování
- kyberšikana
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)
- homofobie – nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou
- extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, intolerance
- nová náboženská hnutí, sekty
- příslušnost k subkulturám
- rizikové sexuální chování
- psychické krize

rozpoznání a zajištění včasné intervence hlavně v případech:

- domácího násilí
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

Další cíle:

Dobrá informovanost všech žáků školy v oblasti rizikového chování.

Systematická výuka a výchova žáků ke zdravému životnímu stylu.

Vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách školy.

Podpora vlastních aktivit žáků a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností.

Začleňování méně průbojných žáků do kolektivu, odstranění nevhodného chování mezi žáky.

Zapojení celého pedagogického sboru školy do systému prevence.

Aktivní spolupráce s rodiči žáků, otevřenost vůči veřejnosti.

3. Garant programu a spolupracovníci:

Garant MPP - ředitel MgA. Libor Doležal

Spolupracovníci:

Výchovná poradkyně – Mgr. B. Černá. Mgr. Z. Bešíková

Metodik primární prevence – Mgr. I. Lustyková

Kariérní poradce – Mgr. M. Korbelová

Psycholog – Mgr. I. Březinová

Třídní učitelé

Školní družina:

Dis. Marcela Vávrová – vedoucí družiny

Pavla Pelechová

Lenka Drahoňovská

Bc. Jana Tůmová Šípová

Bc. Martina Cimrmanová

Bc. Markéta Tesaříková

Vedoucí kroužků na škole:

Viz. kroužky školy – garant – Mgr. V. Bartošová – I. stupeň

Spolupráce s odborníky:

Spolupracujeme dle potřeby se všemi dostupnými institucemi v našem okrese

- PP poradna Mladá Boleslav
- Sociální odbor Ml. Boleslav
- Sociální síť Mladoboleslavská
- OHS Ml. Boleslav
- Městská policie Bakov nad Jizerou
- Policie Mnichovo Hradiště
- Etická a charakterová výchova, z.ú.
- Probační a mediační služba
- SPC Mladá Boleslav
- SPC Mnichovo Hradiště
- Centrum pro intergraci cizinců
- SVP Mladá Boleslav
- Nevypusť duši, z.s.
- MPedu, z.s.

4. Cíle MPP

Minimální preventivní program vychází z metodických pokynů MŠMT v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb. a § 18 písm. c zákona č. 379/2005 Sb., který do prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školních

zařízeních zařazuje konzumaci drog, včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, intoleranci atd.

4.1. Cílové skupiny

- a) Hlavní cílovou skupinu tvoří žáci 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem jiných národností, dětem ohroženým neúspěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.
- b) Pedagogové jako jeden tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům
- c) Rodiče dětí navštěvujících naši školu. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana, záškoláctví, výskyt drog... Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

4.2 Cíle prevence na škole

Dlouhodobé cíle:

V rámci dlouhodobého cíle se zaměříme na celkový zdravý životní styl!

Spolupracujeme s rodiči a ostatními institucemi se záměrem formovat osobnost žáka tak, aby s ohledem na svůj věk byl schopný se orientovat v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí. Osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude si umět zorganizovat svůj vlastní volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti.

Výchovné úsilí školy vedeme ke zdravému životnímu stylu a k takovému působení na žáky, aby v nich byly upevněny pozitivní vlastnosti a návyky, které jim pomohou v krizových situacích přijmout nejvhodnější řešení .

Prohlubujeme komunikační dovednosti mezi učitelem, rodiči a žákem, posilujeme sebevědomí, sebeúctu a vzájemnou úctu, vedeme osobnost žáka ke schopnosti řešit konflikty a překonávat překážky.

Vytváříme podmínky pro kladné postoje pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy k problematice prevence rizikového chování.

Střednědobé cíle:

- 1) chceme zajistit pravidelnou práci s třídním kolektivem (třídní učitel, ŠMP, ŠPP, školní psycholog)
- 2) Propojovat spolupráci 1. a 2.st. ZŠ
- 3) podporovat vzájemnou činnost žáků
- 4) pravidelné neformální setkávání pedagogů
- 5) podporovat u rodičů zájem o dění ve škole
- 6) prohlubovat další vzdělávání pedagogických pracovníků
- 7) zavedení pravidelné a efektivní třídnické hodiny za účelem stálého a včasného

monitorování nálad ve třídách (OSV) zjišťování problémů k řešení

Krátkodobé cíle :

hlavní téma: MINIMALIZACE ŠIKANY

- 1) Vzdělávat pedagogy ve smysluplném vedení TH (OSV)
- 2) Pokračovat ve spolupráci 1. a 2.stupně v rámci projektů, venkovních aktivit atp.
- 3) Pokračovat ve schůzkách formou Tripartit (Žák – Rodič – Učitel) / 2x ročně
- 4) Nadále pracovat na vytváření pozitivního klimatu ve třídách
- 5) Zaměřit se na vymýcení vulgarit ve škole
- 6) Vytváření pocitu bezpečí na škole
- 7) Spolupráce se společností Etická a charakterová výchova z.ú. napříč ročníky na 1.st. ZŠ
- 8) Pokračovat v zapojení dětí 4.tých a 5.tých ročníků do umění schopnosti a dovednosti přiměřené sebeobrany v případě ohrožení
- 9) Podporovat aktivity, které jsou zaměřeny na vhodné využití volného času dětí v rámci školních aktivit
- 10) Efektivně a smysluplně řešit aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování
- 11) Zaměřit se na nově vzniklá úskalí DV
- 12) Vytvořit podporu dětem, které čelí různorodým následkům DV (výukové problémy, psychické problémy, návyky atp.)
- 13) Realizovat měsíční témata preventivních aktivit napříč výukou:
  - Září/2024 - Pravidla třídy
  - Říjen/2024 - Duševní zdraví
  - Listopad/2024 - Bezpečí v on line prostředí
  - Prosinec/2024 - Mezilidské vztahy
  - Leden/2025 - Zdravý životní styl

5. Zásady a řízení realizace preventivních aktivit:

Zásady realizace:

- aktuálnost a pravdivost poskytování informací
- převládání pozitivních motivů a aktivit, které posilují zdravé způsoby chování nad přílišným varováním a odstrašováním.
- všimnout si počtu zameškaných hodin, ale i podezření na zanedbávání výchovy
- včasné odhalování specifických poruch učení a chování
- zavádět a prosazovat metody aktivního sociálního učení
- věnovat zvýšenou péči žákům handicapovaným, žákům se zdravotními a sociálními riziky
- věnovat pozornost žákům při změnách jejich chování a vztahů v rámci třídy

Řízení realizace:

Ředitel školy

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování zejména:

- zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování
- řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole
- jmenováním školním metodikem prevence pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, případně mu umožní studium k výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování
- pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci ve škole
- podporou týmové spolupráce školního metodika prevence, výchovného poradce, školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Minimálního preventivního programu
- spoluprací s metodikem prevence v PPP a s oblastním i krajským školským koordinátorem prevence
- podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na využívání volného času žáků se zřetelem k jejich zájmům a jejich možnostem a spoluprací se zájmovými sdruženími a dalšími subjekty.

Výchovný poradce

Oblast výchovy

- podpora žáků s výchovnými problémy, rozbor příčin, doporučení vhodného působení, projednání s rodiči, zajištění spolupráce rodičů a školy
- pomoc žákům s osobními problémy (sebepoznání, vzájemná úcta, vztahy mezi

vrstevníky, vztahy k dospělým, rozhodování, řešení problémů, zaujímání postojů)

- spolupráce s třídními učiteli při přípravě třídnických hodin
- spolupráce s odborem sociálních věcí a PPP SPC v Mladé Boleslavi
- setkání s novými učiteli, koordinace jejich třídnické činnosti
- účast na jednání ŠPP
- účast v hodinách, pomoc při řešení konkrétních problémů
- spolupráce na projektech školy

Oblast vzdělávání

- evidence žáků s výukovými obtížemi
- péče o žáky s výukovými obtížemi, upřesnění forem práce s nimi, časový harmonogram řešení situace, rozbor situace se žákem, spolupráce s třídním učitelem, příslušným vyučujícím, rodiči a PPP SPC Mladá Boleslav
- zpracování individuálních vzdělávacích plánů a dohod o spolupráci mezi rodiči a školou
- doporučení k odborným vyšetřením
- příprava zápisu do 1. ročníku
- spolupráce s třídními učiteli
- pomoc při zajištění spolupráce s rodiči

Poradenská služba

- konzultace pro rodiče, žáky: dle dohody
- konzultace pro učitele: dle dohody, ŠPP

Kariérní poradce

Profesní orientace žáků

- konzultace s rodiči a žáky
- aktuální informace žákům 9. ročníku
- informace o volbě povolání pro rodiče
- zajištění spolupráce s pobočkou úřadu práce
- spolupráce s některými podniky a středními školami v Mladé Boleslavi
- koordinace aktivit k profesní orientaci žáků

Poradenská služba

- konzultace pro rodiče, žáky: dle dohody
- konzultace pro učitele: dle dohody, ŠPP

Školní metodik prevence

Metodické činnosti (M)

- koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci MPP školy
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu, xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců, prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti (I)

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).
- Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.

- Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standartními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

Poradenské činnosti (P)

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Školní psycholog

Kompetence školního psychologa

- spolupráce s učiteli při vyhledávání žáků se speciálními potřebami a žáků mimořádně nadaných
- poskytování krizové intervence žákovi, který se ocitne v psychicky náročné situaci
- poskytování jednorázového, krátkodobého nebo dlouhodobého poradenství žákovi nebo jeho zákonným zástupcům a osobám, jež se podílejí na výchově
- individuální konzultace
- skupinová práce s třídními kolektivy a pedagogy za účelem posílení pozitivní atmosféry ve třídě
- diagnostická činnost
- spolupráce a spoluúčast na preventivních programech školy
- spolupráce s vedením školy, s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, se speciálním pedagogem, s třídními učiteli a dalšími pedagogy školy
- spolupráce při zápisu do prvních tříd
- účast na jednáních ŠPP, poradách učitelů

Speciální pedagog:

Kompetence speciálního pedagoga

- speciálně pedagogická diagnostika
- podpora žáků se speciálně vzdělávacími potřebami
- podpora žáků se stanovenými podpůrnými opatřeními
- podpora žáků z cizojazyčného prostředí
- podpora žáků s logopedickými obtížemi
- spolupráce s vedením školy, s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, školním psychologem, s třídními učiteli a dalšími pedagogy školy
- účast na jednáních ŠPP, poradách učitelů

Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- spolupracuje se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě);
- podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod ŠVP školy. Na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období konzultují případné problémy, navrhuji opatření.

6. Primární prevence v rámci výukových předmětů

Prevence rizikového chování je součástí ŠVP a platných učebních osnov. Preventivní témata budou rozpracována do jednotlivých výukových hodin:

- zdravotní výchovy
- občanské výchovy
- chemie, přírodopisu, přírodovědy
- prvouky
- vlastivědy, zeměpisu a dějepisu
- českého jazyka
- tělesné výchovy
- výchovy pro zdraví, výchovy pro život

- osobnostní a sociální výchova

Různé aspekty preventivního působení jsou mezipředmětově koordinovány. Prevenci provádíme i tehdy, když nastane vhodná situace (např. dotazy dětí, schůzka rodičů, problém ve třídě).

I. stupeň

Po pěti letech mají děti umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět říci NE

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci tak, aby byla probrána všechna témata a přitom nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská a zdravotní výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk i literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinové práce, besed, přednášek, her, exkurzí.

Žáci před opuštěním ZŠ mají znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- znát základní právní normy
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti

Primární prevence v rámci školní docházky

1. až 5.ročník

- Dopravní výchova
- Rizikové sporty
- Zdravá výživa
- Prevence návykových látek - tabák
- Klima třídy
- Svobodné vyjádření a zdravé sebevědomí
- Pozitivní vztahy v kolektivu
- Bezpečně v kyberprostoru, rizika internetu
- Záškoláctví
- Předcházení školní neúspěšnosti (napříč všemi ročníky)

6. ročník

- Problematika dospívání
- Prevence návykových látek - alkohol
- Klima třídy
- Bezpečně v kyberprostoru
- Šikana (agrese), Kyberšikana
- Poruchy příjmu potravy

7. ročník

- Orientace ve sdělovacích prostředcích
- Bezpečně v kyberprostoru
- Netolismus
- Zdravé sebevědomí
- Beseda s kurátorem na aktuální téma
- Trestní zodpovědnost – spolupráce s Policií ČR

8. ročník

- Prevence návykových látek – drogy
- Poruchy příjmu potravy
- Moje sexualita
- Trestní zodpovědnost – spolupráce s Policií ČR a kurátorem
- Klima třídy
- Adiktologie
- Beseda s kurátorem na aktuální téma

9. ročník

- Trestní zodpovědnost – spolupráce s Policií ČR a kurátorem
- Extremismus
- Předsudky
- Rizika sexu
- Prevence návykových látek – tabákové výrobky, alkohol, drogy
- Klima třídy
- Kariérové poradenství

8. Zdravý životní styl a jeho zařazení do výukových předmětů

Prevence sociálně patologických jevů je součástí platných učebních osnov, které obsahují i výchovu ke zdravému životnímu stylu. Je třeba, aby různé aspekty preventivního působení byly mezipředmětově koordinovány.

Samostatnou a obsáhlou kapitolu školní práce, kam je vhodné prevenci začlenit, tvoří i aktivity mimo vyučování – zájmové vyučování, diskusní kluby, kurzy a kroužky, družiny a školní kluby, ale i ozdravné pobyty a výlety a exkurze.

Zdravý životní styl je součástí výukových předmětů a následně bude zapracován do jednotlivých výukových hodin:

- Rodinná výchova
- Občanská nauka
- Přírodověda, biologie
- Přírodověda, vlastivěda
- Český jazyk
- Prvouka
- Výtvarná výchova a výtvarné soutěže
- Tělesná výchova
- Chemie
- Základy společenských věd
- Výchova pro život, výchova pro zdraví
- Osobnostní a sociální výchova

1.– 3. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním

drog, zneužíváním léků

- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a zdravý životní styl
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

3. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích

- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví ve smyslu holistickém, ve složce fyzické, duchovní, sociální
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

9. Nadstavbové aktivity v rámci školy

Jednorázové akce

- Viz. plán práce školy

Nabídka zájmových kroužků

- Angličtina pro začátečníky

- Angličtina pro pokročilé
- Flétna
- Pěvecký kroužek Krákorky
- Kroužek zručných rukou - Šikulky
- Kroužek pěších výletů – Šlapáček
- Sportovní hry
- Cvičení v sokolovně
- Deskové hry
- Jóga
- Badatelé

10. Evidence a efektivita:

Škola vytváří soubor monitorovacích a evaluačních mechanismů. Zajistí tím zpětnou vazbu o tom, jaká je efektivita výchovně vzdělávacích programů. Toho se dá využít při plánování strategie dalších let.

Úroveň vědomostí, dovedností a postojů žáků lze zjistit rozhovory se žáky, ale lépe porovnatelné jsou dotazníky, testy, ankety apod.

Škola eviduje – vytváří statistické údaje o účasti dětí i rodičů na aktivitách pořádaných školou.

11. Postupy při řešení přestupků:

- řídit se metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách školských zařízení (č.j. MŠMT-21149/2016)
- při omlouvání absence žáka se řídit dle metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28, příloha č.11
- při zjištění / či podezření / rizikového chování informovat ředitele školy, metodika prevence, třídního učitele, výchovného poradce
- škola může využít kontaktu s Preventivními informačními skupinami Policie ČR (PIS), které jsou zřízeny při krajských okresních a městských ředitelství Policie ČR (činnost těchto skupin je informační a poradenská)
- oznamovací povinnost je dána § 167 a §168. Právní odpovědnost vyplývá ze zákona č. 112/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon ve znění pozdějších předpisů.
- všichni zaměstnanci škol mají kromě výše uvedené zákonné povinnosti navíc oznamovací povinnost dle Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení čl 13 odst.13
- popis některých událostí souvisejících s drogami zejména právní a další postup najdeme v publikaci Pedagogové proti drogám – Velký program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách zpracované MŠMT ČR, odbor pro mládež (dostupná u školního metodika prevence)
- Základní pravidla postupu při výskytu rizikového chování je vyvěšena na nástěnkách v každé z obou sboroven.

12. Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků

Školní neúspěšnost je problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s žákem a často také s rodiči žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba rozpoznat.

Školní neúspěšnost žáků řeší členové školního poradenského pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog) v úzké spolupráci s třídními učiteli, vedením školy, ostatními pedagogy i rodiči žáka.

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

- a) Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků prostřednictvím postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, vytvoření PLPP, případně integrace žáka a vytvoření IVP
- b) Odchylka v celkové úrovni inteligence: žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace, spolupráce s PPP - integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.
- c) Žáci sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou
- d) Žáci s vysokou absencí:
  - včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán
  - dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace

Řešení školní neúspěšnosti:

Podpůrná opatření jsou volena individuálně na základě zjištěných vzdělávacích potřeb žáků. Jedná se zejména o:

- a) individuální přístup (motivace, akceptování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce), práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva, využívání kompenzačních pomůcek
- b) přímou intervencí učitele
- c) poskytování individuálních konzultací a doučování
- d) vypracování plánu pedagogické podpory
- e) vypracování IVP

Důležitým faktorem při prevenci školní neúspěšnosti je klima školy, tedy vytváření a udržování bezpečného prostředí, atmosféry důvěry mezi žáky i mezi žáky a pedagogy. Pedagogové pracují s vědomím, že každý žák by měl ve škole zažít úspěch. V případě zjištění žákovy neúspěšnosti informují třídní učitelé členy školního poradenského pracoviště a společně stanoví další postup. Škola informuje zákonné zástupce žáka a řešení s nimi konzultují.

13. Evaluace MPP

- Při hodnocení MPP využíváme kvantitativní (počet realizovaných akcí, počet zapojených žáků – apod.) a kvalitativní ukazatele.
- Hodnotíme jednotlivé akce, besedy a přednášky formou anketních lístků pro žáky, které budou zadávány bezprostředně po průběhu akce i s delším časovým odstupem. Na základě vypočítaného indexu úspěšnosti lze zpracovat kvantitativní i kvalitativní analýzu.
- Důležitou formou hodnocení je opakované zadávání stejných dotazníků, vždy na začátku programu a potom po jeho ukončení. Touto formou lze hodnotit individuální změnu ve znalostech, vědomostech, postojích i chování žáků.
- Další možností evaluace je sledování chování žáků v jednotlivých vyučovacích hodinách, školních výletech a pobytových akcích a toto sledování použít k vypracování kvalitativní analýzy.
- Při hodnocení efektivity prevence lze využít slohových prací, výtvorů a jiných samostatných prací žáků.
- Důležitým vodítkem k hodnocení jsou také dotazy dětí ŠMP prostřednictvím schránky důvěry.
- Pro evaluaci programu je nutné získávat informace i od rodičů a široké veřejnosti o chování žáků mimo školu.

14. Závěr

Současný stav:

Ředitelství školy je seznámeno s programem a plně podporuje jeho realizaci. Jsou předávány veškeré informace. Je zajištěna průběžná spolupráce s výchovným poradcem, školním psychologem a speciálním pedagogem. Kladně lze hodnotit i mezipředmětovou spolupráci. Je vytvořena knihovnička i videotéka pro potřeby preventisty a ostatních pedagogů. Je zřízena nástěnka - informační panel, kde jsou důležité informace zpřístupněny žákům i rodičům. Učitelům je v každé sborovně k dispozici tzv. Nápadník, kde jsou uvedeny aktivity pro třídy se zaměřením na podporu zdravého klimatu tříd.

Základní kompetence:

zvyšování sociální kompetence:

- rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích,
- rozvíjení odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání

posilování komunikačních dovedností:

- zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty,
- adekvátní reakce na stres,
- umění zvládat a přijímat případný neúspěch či kritiku

vytváření pozitivního sociálního klimatu:

- pocitu důvěry bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků,
- vytváření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty

formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám:

- pěstování právního vědomí,
- vytváření mravních a morálních hodnot
- podpora humanistického postoje

15. Přílohy:

Drogy, příznaky, rizika

Drogy	Příznaky	Rizika
Marihuana (Konopí)	Nevolnost, šedožlutá pokožka, bušení srdce, podrážděnost, agresivita a impulzivita, euforie, náladovost, halucinace a krátké paranoidní stavy, otupění, výrazná chuť k jídlu, zmatenost, vyhublost aj	Schizofrenní psychóza, poruchy vnímání, dysfunkce imunitního systému, poškození paměti, snížená kritičnost (možnost dopravních nehod), chronická bronchitida, nespavost.
Pervitin	Hyperaktivita, euforie, rozšířené zornice, chybí pocit únavy, nespavost, ztráta chuti k jídlu, zvýšená ospalost a únava, deprese, podrážděnost, zvýšená výkonnost.	Závislost, halucinatorně paranoidní psychóza, úbytek hmotnosti, hepatitidy a jiné virové onemocnění, suicidální tendence.
Heroin	Nevolnost, zvracení, zvýšený tep, bušení srdce, zčervenalá pokožka okolo úst a nosu, podrážděnost, agresivita, halucinace, otupění, barevné vize, poruchy vnímání- otupuje a brání počítkům, útlum- neutralita v obtížných životních situacích, vysoká návykovost, ztráta pocitu bolesti tělesné i duševní.	Psychická závislost, poškození plic, jater, dýchacích cest, ledvin a nervového systému. Deprese, citová otupělost. Nebezpečí zadušení či ochrnutí dýchací soustavy a zástavy srdce. Poruchy menstruace, infekce virové i bakteriální-hepatitidy, endokarditida, AIDS. Riziko předávkování-možné úmrtí! Vrozené vady u novorozenců, předčasné porody- zvyšuje se úmrtí novorozenců.
Extáze	Zvýšená empatie a sociální sblížení, čilost, euforie, chybí pocit únavy, nespavost.	Flashbacky, předávkování, zmatenost, přehřátí a dehydratace, selhání srdce a krevního oběhu, dlouhodobé deprese a úzkostné stavy, možné úmrtí.
LSD	Změny vnímání času, prostoru, barev, světla, poruchy paměti, halucinace, bludy, změny nálad, není potřeba spánku a odpočinku.	Latentní psychózy – rozvinutí psychózy, nebezpečné chování.
Lysohlávky	Změny vnímání, halucinace, euforie, pohoda, hovornost	Otrava, nebezpečné chování, latentní psychózy.
Toluen	Nevolnost, zvracení, začervenalý nos a ústa, Charakteristický zápach z dechu, agresivita a podrážděnost, otupělost, poruchy vnímání, halucinace.	Infekce, snadné předávkování, citová otupělost, ztráta rozumových schopností, poškození sliznic, zástava dechu a selhání srdce, úmrtí.
Léky	Především poruchy spánku, úzkosti, strach z nedostatku léku, zvýšená poptávka, otupělost, agitovanost, poruchy koordinace, utlumenost, zpožděné reakce aj,	Předávkování, deprese, selhání srdce, zástava dechu, poškození orgánů, úmrtí.
Tabák	Typický zápach, zažloutlé prsty, stimulující nebo uklidňující subjektivní pocity, snížení pozornosti, zpomalené reakce.	Chronický zánět průdušek, rakovina nejenom plic, astma, choroby srdce a cév, nemoci zažívacího traktu, např. žaludeční a žlučnickové vředy, poškození plodu kouřící matky, úmrtí na následky kouření.
Alkohol	Euforie, neklid, agresivita, poruchy spánku, nevolnost, poruchy vnímání (tunelové vidění, zhoršené vnímání barev), sklon k riskování, přeceňování, horší odhad vzdálenosti, reakční čas se prodlužuje.	Alkoholické psychózy, např. delirium tremens, demence, halucinace, poruchy paměti, dezorientace, rizika úrazů - dopravní nehody, oslabení imunity, infekce, rakovina, jaterní choroby a nemoci trávicího systému, choroby srdce a cév, poškození plodu – fetální alkoholový syndrom a vznik vrozené mentální retardace, úmrtí.

Knihovnička na ZŠ

Mgr. Nováková,
MUDr. Pavel Bém
Robert Hernandez
MUDr. Jan Cimický CSc.

MUDr. Jiří Presl
MUDr. Josef Reichter CSc.
MUDr. Karel Nešpor CSc.
PhDr. Ladislav Csémy
PaedDr. Pernicová
MUDr. Alena Svobodová
PhDr. Rudolf Vodrážka
MUDr. Karel Nešpor CSc.
PhDr. Csémy PaedDr. Hana Pernicová
MUDr. Karel Nešpor CSc. PhDr. Csémy
PaedDr. Hana Pernicová
MUDr. Marie Millerová
MUDr. Karel Nešpor CSc.
MUDr. Karel Nešpor CSc.
PhDr. Csémy
MUDr. Jiří Presl
Ing. Jiří Vacek
MUDr. Ing. Vratislav Pokorný
Mgr. Jana Telcová
PaedDr. Antonín Tomko
MUDr. Ing. Pokorný,
Mgr. Telcová PaedDr. Antonín Tomko

MUDr. Jiří Presl
MUDr. Karel Nešpor CSc.
MUDr. Karel Nešpor CSc.
MUDr. Marta Brtníková
MUDr. Karel Nešpor CSc.
MUDr. Josef Richter CSc.
MUDr. Jiří Presl

Metodika protidrogové prevence pro pedagogy
Jak mluvit s dětmi o drogách
Medicína na duši
Slovník prevence problémů
způsobených návyk. látkami
Drogy - poznej svého nepřítele
Likvidační životní styl

Zásady efektivní primární prevence

Mládež a alkohol
Jak předcházet problémům s návykovými látkami na
ZŠ a středních školách
Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí
Jak přestat brát drogy - svépomocná příručka

Alkohol, Drogy a Vaše dítě

Drogová závislost
Žít třeba i na kolenou

Patologické

Prevence sociálně patologických jevů
Úvod do pedagogické psychologie
Řekni drogám ne - desatero prevence
Moderní je být PIT
Jak chránit děti před návykovými látkami
AIDS - otázky a odpovědi
Problémy působené alkoholem
ber si zdraví
STOP - Drogy
Láska je láska, ale .....(AIDS)
Jak poznat účinky drog a jaká mají rizika

Videokazety:

Řekni drogám NE – 2 díly

DVD – fotoseriály

Rasismus, alkohol, násilník

Šikana, zlodějka, domácí násilí

Jakub – materiál k činnostem po shlédnutí filmu

Webové stránky s tematikou šikany:

Společenství proti šikaně, <http://www.sikana.org>

Internet poradna, <http://www.internetporadna.cz>

Filmové projekty – Na hraně, Mezi nimi, Mezi stěnami, Sami, <http://www.prevence-info.cz>

Youtube

Film: „Zkažená mládež“ vhodné zařadit pro žáky v 8. a 9.tř.

Dotazník pro prevenci drogových závislostí

A. Kontakt s kuřáky - odpověz ANO/NE

B. Na nabídku cigaret reaguji: (vyber jen jednu odpověď)

- 1) odmítnutím bez problémů
- 2) přijetím nabídky - zakouřím si
- 3) podobné nabídky nedostávám

C. Kouření v posledních dvou měsících: (vyber 1 odpověď)

- 1) nekouřil(a) jsem nikdy
- 2) přestal(a) jsem kouřit
- 3) kouřím občas
- 4) kouřím pravidelně a) několikrát za týden
b) každý den

D. Na následující otázky odpověz ANO/NE

- 1) zkoušel(a) jsem si sama čichat těkavé látky A / N
- 2) slyšel(a) jsi o tom, že někdo ve tvém okolí čichal těkavou látku A / N
- 3) zkoušel(a) jsi hrát na hracích automatech A / N
- 4) víš o svém kamarádovi, který rád hraje na automatech A / N

E. Lidé berou drogy z několika důvodů. Urči pořadí od těch nejčastějších až po ty méně časté. Stačí pořadí prvních tří 1 - 3

- a) protože jsem ve stresu
- b) protože jsou nešťastní
- c) protože jsou zvědavý
- d) protože jsou ve vlivu party
- e) protože se snaží uniknout před různými problémy
- f) uveď třeba i jiné důvody

A/N

F. Co byste dělali, kdyby Vám přítel(kyně) nebo kamarád(ka) oznámil (a), že bere drogy? Vyberte řešení, které by Vám bylo nejbližší. Můžete uvést i své vlastní řešení.

- a) pomohl bych mu a snažila bych se spojit s nějakým odborníkem.
- b) zkusila bych drogu s ním a nikomu bychom to neříkali
- c) snažila bych se sama mu vysvětlit škodlivé účinky, ale nikomu z dospělých bych nic neříkala
- d) nechala bych ho, protože je to jeho věc
- e) někam bych to oznámila, protože nás ohrožuje
- f) moje řešení – navrhní

G. Stalo se ti, že tě někdo šikanoval ? A/N

H. Pokud tě někdo šikanoval (zakroužkuj, co se hodí)

- a) ano vícekrát
- b) ano 1x
- c) ne
- d) přihlížel jsem šikaně kamaráda

DOTAZNÍK KLIT

Autor: PhDr. Jan Lašek, CSc.

v tomto dotazníku vám předkládáme výroky, které charakterizují zvláštnosti jednotlivých školních tříd i vás samotných. Nejsou zde správné a špatné odpovědi; nejedná se o zkoušku vašich schopností. Pracujte rychle, u jednotlivých odpovědí se příliš nezdržujte, žádnou odpověď nevynechejte; odpovídejte pravdivě. Vaše odpovědi slouží pouze výzkumu, nebudou zveřejňovány.

Děkujeme vám.

chlapec

děvče

Ročník, do kterého teď právě chodíte (zakroužkujte)

ZŠ: 6. 7. 8. 9.

SŠ: 1. 2. 3. 4.

Pečlivě vyplňte – zakroužkujte číslici na konci každé věty podle následujícího návodu

silně souhlasím	4
souhlasím mírně	3
nesouhlasím silně	2
nesouhlasím	1

1. V naší třídě mám několik důvěrných přátel. 4 3 2 1
2. Mohl bych mít ve škole lepší výsledky, ale jen těžko se donutím k pravidelné práci. 4 3 2 1
3. Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat. 4 3 2 1
4. Když jsem v nesnázích, vím, že mi třída pomůže. 4 3 2 1
5. Nejlepší ve škole je na sebe příliš neupozorňovat, být spíše v průměru. 4 3 2 1
6. Obvykle se cítím dosti výkonný, mám pocit, že dosáhnu dobrého výsledku. 4 3 2 1
7. V naší třídě se dovede většina žáků radovat ze školního úspěchu jednoho z nás. 4 3 2 1
8. Při zkoušení chci především projít, na známce mi zas tolik nezáleží. 4 3 2 1
9. K řešení úkolů a problémů ve škole volím nejčastěji vlastní cestu, netoužím po spolupráci s ostatními ve třídě. 4 3 2 1
10. Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě měli o mně co nejlepší mínění. 4 3 2 1
11. Vynikající prospěch není obvykle člověku v dalším životě mnoho platný. 4 3 2 1
12. Nerad se podřizuji společné práci celé třídy, to vždy znamená potlačit sám sebe. 4 3 2 1
13. S většinou třídy je příjemné se sejít i mimo školu na společné akci. 4 3 2 1
14. Když stojím ve škole před nějakým úkolem, mívám strach, netroufnu si na něj. 4 3 2 1
15. Pracovat na nějaké společné akci třídy, to obvykle znamená, že méně pracovití se schovají za pracovitější; raději bych vynikl sám. 4 3 2 1
16. V naší třídě se dovedeme při písemce či zkoušení vzájemně povzbuzovat, fandit si. 4 3 2 1
17. Obvykle se ve škole při hodinách vyhýbám obtížným, nesnadno řešitelným situacím. 4 3 2 1
18. O získané poznatky, vyřešené úkoly se jen nerad dělím se spolužáky, měli by se více snažit samí. 4 3 2 1
19. Cítím, že do této třídy opravdu patřím. 4 3 2 1
20. Často mívám pocit, že umím méně než ostatní. 4 3 2 1
21. V naší třídě je mnohem lepší parta než v jiných třídách na naší škole. 4 3 2 1
22. Mívám strach z možných překážek, váhám; neúspěchu se chci raději vyhnout. 4 3 2 1
23. Úkoly zadané celé třídě umíme dohromady řešit, máme na to dobrý systém. 4 3 2 1
24. Víím, že špatně zvládám školní situace, proto chci být ve škole raději "neviditelný". 4 3 2 1
25. V naší třídě se cítím spokojen, vím, že mě třída "bere". 4 3 2 1
26. Když jde o nějakou důležitou věc, většina lidí v naší třídě se dovede sjednotit. 4 3 2 1
27. V naší třídě si při učení vzájemně pomáháme. 4 3 2 1

DOTAZNÍK NAŠE TŘÍDA

INSTRUKCE: dotazník není žádná zkouška, nejsou zde dobré nebo špatné odpovědi. Máte napsat, jaká je teď vaše třída, vaši spolužáci. Každou větu v dotazníku si nejprve přečtěte. Na jednotlivé otázky odpovídejte čísla (jakoby školními známkami) od 1 do 5 s tím, že známka 1 vyjadřuje váš naprostý souhlas a naopak známka 5 znamená váš nesouhlas:

S O U H L A S		N Ě C O " M E Z I "	N E S O U H L A S	
nejvíce výstižně	dosti výstižně	těžko rozhodnout	málo výstižně	nejméně výstižně
1	2	3	4	5

Svou odpověď v podobě čísla 1 až 5 napište nad tečky vždy na začátek věty. Pokuste se, nepoužívat příliš často neutrální odpověď 3 (něco "mezi"). Když se spletete, nebo si odpověď rozmyslíte a chcete ji změnit, přeškrtněte číslo, které chcete opravit, a napište to, co platí. Nic nepřeskakujte, odpovězte na každou otázku. Pokud nechcete uvádět své jméno, nemusíte.

Za vyplnění dotazníku děkujeme.

Jméno: ..... Třída: ..... Datum: .....

1. .... V naší třídě baví všechny žáky práce ve škole.
2. .... V naší třídě se žáci mezi sebou často perou.
3. .... V naší třídě žáci mezi sebou často soutěží, aby se dozvěděli, kdo je nejlepší.
4. .... V naší třídě je učení většinou velmi těžké, máme moc práce.
5. .... V naší třídě je každý mým kamarádem.
6. .... Při výkladu učitele jsou žáci v naší třídě téměř stále potichu
7. .... Všichni žáci se ve třídě cítí dobře
8. .... Někteří žáci v naší třídě jsou lakomí a nepomáhají druhým
9. .... Mnoho žáků z naší třídy si přeje, aby jejich práce byla lepší než práce spolužáků
10. .... Jen málo žáků z naší třídy dokáže udělat školní práci bez cizí pomoci
11. .... Žáci v naší třídě se navzájem dobře znají a dost mezi sebou kamarádí
12. .... Žáci v naší třídě se snaží, aby za nimi bylo po hodině vidět kus práce
13. .... Žáci z naší třídy mají svou třídu rádi, nechtěli by být v jiné
14. .... Někteří žáci z naší třídy dělají spolužákům naschvály, někteří se jich i bojí
15. .... Ně kterým žákům v naší třídě je velmi nepříjemné, když nemají tak dobré výsledky jako druzí
16. .... V naší třídě umí dobře pracovat jen bystří žáci
17. .... Všichni žáci z naší třídy jsou mí důvěrní přátelé

18. .... Při vyučování bývají všichni žáci plně zapojeni, nikdo se nemůže flinkat
19. .... Všem žákům se v naší třídě velmi líbí
20. .... Někteří žáci z naší třídy vždycky chtějí, aby bylo po jejich, vyžadují to i násilím, a tak se jim ostatní žáci musí přizpůsobit
21. .... Někteří žáci z naší třídy se vždycky snaží udělat svou práci líp než ostatní
22. .... Práce ve škole je pro všechny žáky velmi namáhavá a často málo zajímavá
23. .... Všichni žáci v naší třídě se mezi sebou dobře snášejí
24. .... Učitelé při vyučování oznamují vždy "pravidla hry" a žáci z naší třídy se je snaží vždy dodržovat, většina žáků ochotně spolupracuje s učitelem
25. .... V naší třídě bývá často legrace
26. .... Žáci z naší třídy se mezi sebou hodně hádají
27. .... Několik žáků z naší třídy chce být pořád nejlepší
28. .... Většina žáků z naší třídy nedokáže mít dobré známky, učivo je příliš náročné
29. .... Žáci z naší třídy se mají mezi sebou rádi jako přátelé
30. .... Většina žáků naší třídy dává při vyučování dobrý pozor

KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY - hlediska

1. **Spokojenost ve třídě** - vztah žáků ke své třídě, míra spokojenosti, pohody ve třídě
2. **Konflikty mezi žáky** - tzv. třenice, od napětí, přes spory, rvačky až po šikanu
3. **Soutěživost ve třídě** - konkurenční vztahy, míra snah po vyniknutí, prožívání neúspěchu
4. **Obtížnost učení** - jak žáci prožívají nároky školy, jak je učení namáhavé, obtížné či nezajímavé
5. **Soudržnost třídy** - přátelské či nepřátelské vztahy mezi dětmi, míra pospolitosti dané třídy
6. **Pořádek při výuce** - kázeň žáků při vyučování, míra spolupracujícího chování

KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY - normy

Hledisko	Číslo otázky	Nižší hodn.	Normy	Průměr
Spokojenost ve třídě	1, 7, 13, 19, 25	lépe	2,3 - 3,2	2,75
Konflikty mezi žáky	2, 8, 14, 20, 26	hůře	3,4 - 4,8	4,1
Soutěživost ve třídě	3, 9, 15, 21, 27	hůře	2 - 3,7 !	3,0
Obtížnost učení	4, 10, 16, 22, 28	hůře	2,9 - 3,3	3,1
Soudržnost třídy	5, 11, 17, 23, 29	lépe	3 - 3,3 !	2,55
Pořádek při výuce	6, 12, 18, 24, 30	lépe	2,8 - 4,0	3,4

ŠKOLNÍ STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠIKANĚ

- 1. Úvod**
- 2. Zmapování situace - analýza a evaluace**
- 3. Charakteristika šikany**
  - 3.1 Podoby šikany
  - 3.2 Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese
  - 3.3 Stadia šikanování (Kolář, 2011)
  - 3.4 Přímé a nepřímé varovné signály šikanování
- 4. Krizový plán řešení šikany**
- 5. Šikana zaměřená na učitele**
  - 5.1 Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele
  - 5.2 Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele
  - 5.3 Krizový plán pro řešení šikany zaměřené na učitele
- 6. Nápravná opatření agresorů**
- 7. Právní odpovědnost školy**
- 8. Trestně-právní hledisko šikany**
- 9. Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů**
- 10. Plán prevence ve škole**
  - 10.1 Primární prevence v třídnických hodinách
  - 10.2 Primární prevence ve výuce
  - 10.3 Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování
  - 10.5 Ochranný režim
  - 10.6 Školní poradenské služby
  - 10.7 Spolupráce s rodiči
- 11. Spolupráce se specializovanými zařízeními**

1. Úvod

Školní program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016), je vypracován v souladu s ustanoveními ve školním řadě pro školní rok 2016-17. Program spadá pod MPP - v tomto dokumentu se nachází část týkající se krizového plánu pro řešení šikany. Cílem programu je vytvořit ve škole prostředí, kde se žáci cítí bezpečně, sami se podílí na budování přátelských vztahů, podporují spolupráci jak mezi žáky, tak učiteli a kde k nežádoucímu chování zaujímají odmítavý postoj. Škola má ze zákona jednoznačnou odpovědnost za vytváření a udržování bezpečného prostředí, za ochranu žáků a jejich zdraví a za předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole, tedy i šikany. Ředitel školy má zároveň odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance, tedy také za prevenci šikany zaměřené na učitele (1 § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 101 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů).

2. Zmapování situace – analýza a evaluace

V předchozím školním roce proběhla řada aktivit v rámci prevence vzniku šikany prostřednictvím výuky (obsaženo v hodinách prvouky, občanské výchovy, výchovy ke zdraví...), proběhlo několik projektových dnů zaměřených na spolupráci mezi žáky ve třídě, na prvním i druhém stupni absolvovaly třídy semináře o šikaně ve spolupráci se spol. Slánka a také ve spolupráci MP Mladá Boleslav. Školní psycholog také působil v jednotlivých třídách dle aktuální potřeby a také tam, kde k ostrakismu došlo. Součástí preventivního působení bylo také zajištění dozorů pedagogy. V loňském roce se na škole řešilo několik případů ostrakismu (1. stádium šikany), ale také vyšší stádium, proto je nutné podniknout další kroky k prevenci vzniku těchto stavů v letošním školním roce.

3. Charakteristika šikany

- **Agresivní chování** ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na **vědomé, záměrné, úmyslné** a obvykle **skryté** snaze ublížit **fyzicky, emocionálně, sociálně** a/nebo v případě šikany učitele také **profesionálně**.
- Šikana je dále charakteristická **nepoměrem sil, bezmocností** oběti, **nepříjemností** útoku pro oběť a **samoúčelností** agrese.

- **Držení situace v tajnosti** - většina obětí šikany a svědků se snaží situaci udržet co nejdéle v tajnosti, bojí se někomu svěřit. Důsledkem může být podcenění závažnosti a rozsahu výskytu šikany nebo obtížné nalezení útočníků.
- **Důvod / obsah šikany:**
  - jakákoli **odlišnost** žáka nebo pedagoga, např. fyzická zdatnost, vzhled, hmotnost, barva pleti, tělesná neobratnost,
  - jazyková/komunikační bariéra,
  - inteligence - snížení rozumových schopností, nebo naopak nadání,
  - socio-ekonomická odlišnost
  - etnicita (v ČR nejčastější anticiganismus), rasová nebo národnostní příslušnost
  - náboženské vyznání nebo víra
  - sexuální orientace (nejčastěji proti homosexuálům) apod.

3.1 Podoby šikany:

- **Přímá šikana** může mít podobu:
  - fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy)
  - verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy)
  - neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek)
- **Nepřímá šikana** - cílem je způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti :
  - útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr nemá
  - hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo
  - většinou nefyzická (záměrná ignorace nebo izolování žáka nebo učitele, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení - u učitele, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace)
  - v některých případech může být ale také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení
- **Kyberšikana**
  - elektronická šikana (př. zakládání falešných profilů na jméno žáka, učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, facebook.com, prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod.)
  - oproti šikaně má mnohem větší dosah (svědkem nebo útočníkem může být i několik desítek tisíc lidí)
  - často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany (důležité prověřit souvislosti)

3.2 Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese

- za šikanování se nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemají znaky šikanování
- pokud se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu

- cítí-li pedagog, že není v jeho moci zastavit zlobení a nerespektování žáků, toto chování se stává vědomým, záměrným, úmyslným, pedagog se cítí bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák x pedagog se obrací - pak toto chování přerůstá v šikanu

3.3 Stadia šikanování (Kolář, 2011)

- **První stadium: Zrod ostrakismu**

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, sprádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

- **Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace**

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

- **Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra**

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

- **Čtvrté stadium: Většina přijímá normy**

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit.

Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

- **Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana**

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni

mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

- **Zvláštnosti u psychických šikan**

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

3.4 Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

- **Přímé varovné signály šikanování**

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty, např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.
- kritika žáka, zejm. pronášené nepřátelským, nenávislným, pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- příkazy od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem
- žák se podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů, nucení k spoluúčasti
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

- **Nepřímé varovné signály šikanování**

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- je uzavřený
- náhlé zhoršení školního prospěchu

- poškozené, znečištěné věci
  - zašpiněný nebo poškozený oděv
  - stále postrádá nějaké své věci
  - odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
  - mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
  - začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
  - odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit
- **Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:**
    - za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi
    - dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
    - dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
    - nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo), dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach
    - ztráta chuti k jídlu
    - dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem
    - dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu)
    - usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
    - dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
    - dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad
    - zmínky o možné sebevraždě
    - odmítá svěřit se s tím, co ho trápí
    - dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze
    - dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
    - dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům
    - dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma, své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
    - dítě se vyhýbá docházce do školy
    - dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku

4. Krizový plán řešení šikany

a) Postup při odhalení šikany / podezření na šikanu:

- 1) Informovat třídního učitele, výchovného poradce, ŠMP, školního psychologa
- 2) Domluvit se společně na dalších krocích - každý případ je specifický a musí být zváženy všechny okolnosti případu, nutná ochrana informací! (ŠMP, výchovný poradce, TU, speciální pedagog)

!!!! (vyvarovat se „rychlému“ a nepromyšlenému řešení - toto jednání by mohlo ublížit) !!!!

- 3) Zjistit vše potřebné o dané situaci, zorientovat se, určit stádium šikany (ŠMP, výchovný poradce, TU, speciální pedagog)
U závažných případů přizvat odborníky ze SVP, PPP, event. předat Policii ČR

Postup vyšetřování:

- 1) Rozhovor s obětí - v soukromí (ne před třídou ani nikým z žáků!!!)
  - ujistit oběť o bezpečí, ochraně informací a vyřešení situace
  - provede TU / ŠMP / VP / školní psycholog
  - nechat oběť mluvit, pak pokládat otevřené otázky, vše zapsat
- 2) Nalezení svědků
  - kdo na šikanu upozornil; spolužák kamarád; učitelé
  - rozhovory - individuálně, ujistit o ochraně informací, zajištění bezpečí
  - nejprve nechat svědky otevřeně o situaci promluvit, pak se teprve doptávat, vše písemně zaznamenávat
  - př. otázek: Kdo je obětí a kdo agresorem? Kolik jich je? Kdo je iniciátorem? Kdo je aktivním účastníkem? Co, kdy a kde dělali agresori obětem? Jak dlouho to trvá? .... (TU, ŠMP, VP)
- 3) Rozhovor s agresorem - u rozhovoru musí být minimálně 2 dospělí!
  - agresor by neměl tušit, že se něco vyšetřuje = zaskočit ho, nedopřát mu čas na přípravu výmluvy!!
  - agresor nesmí zjistit, co nám kdo řekl!!!
  - rozhovor - nechat agresora souvisle povídat (zaplete se do vlastní lži), vyžadovat vysvětlení rozporů v jeho monologu, sledovat verbální i neverbální projevy, tón hlasu...
  - pokud je agresorů více, mluvit s každým zvlášť, neumožnit domluvu na výpovědi, najít nejslabšího a toho „přitlačit ke zdi“

!!!!!! Pouze při obtížném vyšetřování lze konfrontovat svědky nebo agresory.!!!!!!

- 4) Schůzka vedení školy, ŠMP, VP, TU, speciálního pedagoga - případ projednat,

rozhodnout o opatřeních (ve vztahu k oběti, agresorovi, třídě)

5) Schůzka s rodiči agresorů

- schůzky naplánovat jednotlivě, s rodiči vždy jednoho agresora
- seznámit je s navrženými opatřeními, požádat o spolupráci
- o průběhu sepsat zápis = podepíší všichni zúčastnění včetně rodičů!

6) Pozvat do školy rodiče oběti - ne ve stejnou dobu jako rodiče agresora!

- stanovit opatření a další kroky
- průběhu sepsat zápis = podepíší všichni zúčastnění

7) TU vše projedná s třídou, informuje žáky o potrestání viníků, ujistí třídu, že takové chování je nepřijatelné!

b) Postup při výbuchu skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování

1) Překonat šok pedagoga a bezprostředně zachránit oběť

- zastavit skupinové násilí

2) Přivolat pedagogy z vedlejších tříd

- odvést oběť ze třídy, vše oznámit vedení
- ve třídě s agresory zůstává kolega z vedlejší třídy = musí zde být dozor!!
- ve vedlejší třídě pověřit žáka třídy, aby „dozoroval“ ve třídě

3) Zabránit domluvě agresorů na výpovědi

- dozorující učitel ve třídě s agresory žákům nedovolí komunikovat mezi sebou, nebo je
- třída rozdělena do skupinek a ty se s učiteli rozmístí do volných učeben

4) Pomoc a podpora oběti

- při zranění přivolat lékařskou pomoc a co nejdříve informovat rodiče oběti
- není-li oběť zraněna, poskytneme psychickou pomoc, navodíme pocit bezpečí a opatrně zjišťujeme, co se stalo (jak, kdo..)

5) Nahlášení případu na policii

- musí být nahlášeno - jedná se o trestný čin!!

6) Vlastní vyšetřování

- vyšetřování musí proběhnout ještě v ten den (jinak by se mohli agresori domluvit a zastrašit svědky)
- nejdřív rozhovor s obětí
- pak rozhovor se svědky - individuálně!!
- nakonec rozhovor s agresory - individuálně!!

!!!! Nikdy nesmí dojít ke konfrontaci oběti a svědků s agresory!!!!

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- přehlížení, bagatelizace agresivního nebo násilného chování
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“

- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně
- nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu
- emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně)
- agresivního řešení problému (např. násilím)
- příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání
- předjímání recidivy útočníka
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka)
- automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace)
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany

5. Šikana zaměřená na učitele

- týká se všech členů školy
- není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí
- odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel
- dojde k narušení rolí (učitel × žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog
- nejčastěji se odehrává ve škole, může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru
- šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti
- je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

5.1 Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

- celoškolský přístup - dobré sociální klima, škola připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci, případně intervenci,
- vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonzfliktní způsob řešení problémů

- škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, jak s tím bude nakládáno
- pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu
- pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky, činí výuku pro žáky/studenty zajímavou, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.
- pedagog očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků
- pedagog nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost
- všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje
- problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy
- všímá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je; podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý

5.2 Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

zásady:

- pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních
- škola podporuje své pedagogy k vyhledání pomoci, zajišťuje bezpečí pro pedagoga a řeší vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy
- škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod.
- v případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy
- pokud je krizový plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace
- je zapotřebí, aby pedagog sám, kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku a zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě) - je zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat pro sebe sociální podporu od kolegů, vyhledat pro sebe sociální podporu přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky

stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc

- šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky - škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení
- pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence)
- je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu
- v případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce

5.3 Krizový plán pro řešení šikany zaměřené na učitele

1) Informovat TU (dle třídy, kde k šikaně dochází), poradenské pracoviště a vedení školy

2) Domluvit se společně na dalších krocích - každý případ je specifický a musí být zváženy všechny okolnosti případu, nutná ochrana informací! (nelze „oznámit“ stížnosti oběti ve třídě - postup při řešení musí být promyšlený a efektivní)

3) Zjistit vše potřebné o dané situaci, zorientovat se, určit stádium šikany (ŠMP, výchovný poradce, TU, speciální pedagog) u závažných případů přizvat odborníky ze SVP, PPP, event. předat Policii ČR

Postup vyšetřování:

1) Rozhovor s obětí

- v soukromí (ne před třídou ani nikým z žáků, kolegů!!!)
- ujistit oběť o bezpečí, ochraně informací a vyřešení situace
- provede TU / ŠMP / VP / školní psycholog
- nechat oběť mluvit, pak pokládat otevřené otázky, vše zapsat

2) Nalezení svědků

- kdo na šikanu upozornil; učitelé, žáci
- rozhovory - individuálně, ujistit o ochraně informací, zajištění bezpečí
- nejprve nechat svědky otevřeně o situaci promluvit, pak se teprve doptávat, vše písemně zaznamenávat

př. otázek: Kdo je obětí a kdo agresorem? Kolik jich je? Kdo je iniciátorem? Kdo je aktivním účastníkem? Co, kdy a kde dělali agresori oběti? Jak dlouho to trvá? ....
(TU, ŠMP, VP)

3) Rozhovor s agresorem - u rozhovoru bude výchovná komise

- agresor by neměl předem tušit, že se něco vyšetřuje = zaskočit ho, nedopřát mu čas na přípravu výmluvy!!
- agresor nesmí zjistit, co nám kdo řekl!!!
- rozhovor - nechat agresora souvisle povídat (zaplete se do vlastní lži), vyžadovat vysvětlení rozporů v jeho monologu, sledovat verbální i neverbální projevy, tón hlasu...
- pokud je agresorů více, mluvit s každým zvlášť, neumožnit domluvu na výpovědi,
- najít nejslabšího a toho „, přitlačit ke zdi“

!!!!!!Vyhnut se konfrontaci!!!!!!

- 4) Schůzka vedení školy, ŠMP, VP, TU, speciální pedagog - případ projednat, rozhodnout o opatřeních (ve vztahu k oběti, agresorovi, třídě)
- 5) Informace jsou předány pedagogickému sboru na mimořádné schůzce / poradě. Jsou vyzváni k sociální podpoře oběti, kolegiální pomoci, zachytávání signálů od agresorů, svědků a monitorování situace ve škole.
- 6) Schůzka s rodiči agresorů
  - seznámit je s navrženými opatřeními, požádat o spolupráci
  - průběhu sepsat zápis = podepíší všichni zúčastnění včetně rodičů!
- 7) TU ve spolupráci s VP, ŠMP, vedením školy vše projedná s třídou, informuje žáky o potrestání viníků, ujistí třídu, že takové chování je nepřípustné! Nastavení jasných pravidel v rámci rolí žák X učitel a v rámci chování!
- 8) Oběť v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc. Pokud je situace opravdu závažná, může dojít k výměně vyučujících (zamezení přímého kontaktu oběti s agresory).
- 9) Ve třídě, kde k popsání situaci došlo, proběhne speciální intervenční program pro žáky.
- 10) Třída jako celek je pod neustálým dohledem - situace zde a další vývoj je sledován. Pokud dojde k závažnému fyzickému nebo jinému útoku ve vyučování:
  - vyučující okamžitě přivolá pomoc kolegů z vedlejších tříd
  - kolegové zajistí izolaci agresora od učitele, spolužáků
  - neprodleně nahlásí událost vedení školy = přivolání policie, záchranné služby..
  - zajištění dozoru ve třídách, především ve třídě s incidentem!, popř. suplování do dalších hodin (vedení školy, jiní volní pedagogové)
  - oběť v péči kolegy, v bezpečí mimo dosah agresorů
  - pokud nehrozí nebezpečí - rozhovor s obětí ohledně události a dále dle pokynů Policie či dle krizového plánu = rozhovory ale musí proběhnout a být u končeny v ten samý den!

6. Nápravná opatření agresorů

Dle materiálu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy: „Využití právních opatření

při řešení problémového chování žáků na školách“ a metodického dokumentu „Poznámky možnostem právního řešení problematiky šikany ve školách“ jsou k dispozici tyto možnosti:

- **výchovná opatření** (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy)
- **individuální výchovný plán** agresora
- **snížení známky z chování**
- **převedení do jiné třídy**, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí)
- **vyloučení ze školy nelze použít** u žáka, který plní povinnou školní docházku
- **doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu**
- **podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu**

7. Právní odpovědnost školy

- 1) Škola má odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.
- 2) Podle vyhlášky č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školních zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, odpovídá i za škodu způsobenou žákům v době vykonávání přechodného dohledu, tj. při vyučování a v přímé souvislosti s ním.
- 3) Ředitel školy nese odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance dle § 101 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:
  - **Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.** Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona).
  - **Škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí** takové skutečnosti, které

nasvědčují tomu, že **dítě je v ohrožení** buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. **Situace ohrožení dítěte přitom musí trvat po takovou dobu nebo nabývat takové intenzity, že nepříznivě ovlivňuje vývoj dítěte anebo je nebo může být příčinou nepříznivého vývoje dítěte** (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů). V případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které sice výše uvedeným nebyly oznámeny, avšak které jsou svou povahou velmi závažné a nasvědčují tomu, že dítě se nachází v nepříznivé sociální situaci, jelikož jeho přirozené prostředí nedokáže dostatečným způsobem naplňovat své funkce při zajišťování přiměřené ochrany příznivého vývoje dítěte.

- **OSPOD vstupuje do řešení těch případů agresivního chování dítěte ve škole, v nichž jsou tyto projevy pouze sekundárním důsledkem nepříznivé sociální situace dítěte a jeho rodiny** a v nichž je třeba dítěti a jeho rodině zprostředkovat a zajistit odpovídající pomoc a podporu prostřednictvím nástrojů sociální práce.
- **Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR.** Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližším obvodním oddělení Policie ČR. V takové případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyznění do jednoho měsíce od podání oznámení. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.

8. Trestně-právní hledisko šikany

1) V zákoně č. 40/2009 Sb, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů ani v jiném zákoně **není šikana sama o sobě definována jako trestný čin nebo přestupek, přesto může svým charakterem naplňovat znaky některého z přestupků či trestných činů.**

2) Jednání s prvky šikany může být kvalifikováno jako přestupek podle § 182a školského zákona nebo se může jednat o přestupky proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 odst. 1 zákona o přestupcích (např. ublížení na cti, vyhrožování újmou na zdraví atd.). Za přestupek je odpovědná osoba starší 15 let.

3) Závažnější forma šikany může vykazovat znaky skutkové podstaty například těchto trestných činů: proti zdraví: § 145 Těžké ublížení na zdraví; § 146 Ublížení na zdraví; proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství: § 171 Omezování osobní svobody; § 173 Loupež; § 175 Vydírání; § 177 Útisk; dále pak trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti: § 185 Znásilnění; § 186

Sexuální nátlak; § 187 Pohlavní zneužití; § 191 Šíření pornografie; § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií; trestných činů proti majetku: § 205 Krádež; § 228 Poškození cizí věci; konečně se může jednat i o trestné činy narušující soužití lidí: § 353 Nebezpečné vyhrožování; § 354 Nebezpečné pronásledování.

4) Je-li šikana motivována důvody, jako jsou zdravotní postižení, etnicita, náboženství a podobně, a splňuje-li znaky podle příslušných níže uvedených ustanovení trestního zákoníku, lze v určitých případech uvažovat také o trestném činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, případně i podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 355, resp. 356 trestního zákoníku). Takovýto motiv může rovněž u některých výše uvedených trestných činů podmiňovat užití přísnější klasifikace, tedy možnost udělení vyššího trestu.

5) **Kyberšikana** obdobně jako školní šikana sice **není sama o sobě trestným činem ani přestupkem**, ale její **projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů**: nebezpečné pronásledování (tzv. stalking, § 354 trestního zákoníku) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých; účast na sebevraždě (§ 144 trestního zákoníku) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem přimět ji k sebevraždě, kterou skutečně spáchá či se o ni pokusí; porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 trestního zákoníku) – např. porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 trestního zákoníku), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti; pomluva (§ 184 trestního zákoníku) – např. vytvoření webových stránek, které nepravdivě zesměšňují oběť; šíření pornografie dle § 191 trestního zákoníku (viz sexting); výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (dítětem se rozumí osoba mladší 18 let) dle § 192 trestního zákoníku (viz sexting).

6) **Trestní odpovědnost** ve smyslu zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, je trestně odpovědnou osoba starší 15 let, která je dostatečně rozumově a mravně vyspělá. Pro účely zákona o soudnictví ve věcech mládeže se pak takový trestný čin označuje jako provinění. V případě jednání vykazujícího znaky trestného činu, kterého se dopustilo dítě mladší 15 let, se hovoří o činu jinak trestném. **I když dítě mladší 15 let není trestně odpovědné, mohou mu být dle tohoto zákona soudem pro mládež uložena opatření potřebná k jeho nápravě. Činu jinak trestného se může dopustit též mladistvý (osoba starší 15 a mladší 18 let, která je trestně odpovědná), který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat protiprávnost činu nebo ovládnout své jednání.**

7) **Trestní zákoník zakládá v určitých případech povinnost některým činům zabránit, a jiné zmíněným orgánům ohlásit.** Smyslem ustanovení o trestnosti nepřekažení trestnému činu je zabránit spáchání některých závažných činů a tím chránit společnost před jejich důsledky. S účinností **od 1. 12. 2016 se rovněž níže popsaných trestných činů bude moci dopustit i sama škola jako právnická osoba, kdyby například**

úmyslně zatajovala, že u nich uvedeným trestným činům dochází.

- Povinnost překazit páčání nebo spáčení trestného činu (§ 367 trestního zákoníku): kdo se dozví, že jiný připravuje nebo páčá trestné činy v tomto ustanovení vyjmenované, má povinnost spáčení nebo dokončení takového činu překazit. **Jestliže to neudělá a nebrání mu v tom okolnosti** v tomto ustanovení vyjmenované, **sám spáchal trestný čin nepřekazení trestného činu** a vystavuje se tím trestnímu postihu. **Překazit trestný čin lze i jeho včasným oznámením státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu.**
V případě šikany by se mohlo jednat například o následující trestné činy: vraždy (§ 140), zabití (§ 141), těžkého ublížení na zdraví (§ 145), zbavení osobní svobody (§ 170), loupeže (§ 173), vydírání (§ 175), znásilnění (§ 185), pohlavního zneužití (§ 187), krádeže (§ 205).
- Neoznámení trestného činu (§ 368 trestního zákoníku): kdo se dozví, že jiný spáchal trestné činy v tomto ustanovení vyjmenované, je povinen to bez odkladu oznámit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Jestliže to neudělá a nebrání mu v tom okolnosti v tomto ustanovení vyjmenované, sám spáchal trestný čin neoznámení trestného činu a vystavuje se tím trestnímu postihu. V případě šikany by se mohlo jednat například o následující trestné činy: vraždy (§ 140), těžkého ublížení na zdraví (§ 145), zbavení osobní svobody (§ 170).
- V uvedených případech má každý povinnost vyjmenované jednání buď překazit, anebo o něm informovat státního zástupce nebo policejní orgán. V ostatních případech povinnost ze zákona sice nevznikla, ale to neznamená, že oznamovat nelze (nenásleduje sankce za neoznámení). Zároveň je však třeba mít na paměti, že úmyslně lživé obvinění jiného ze spáčení trestného činu může samo představovat trestný čin křivého obvinění (§ 345). Právnícké osoby vykonávající činnost škol, jako poskytovatelé veřejné služby, by měly u každého protiprávního jednání spáchaného v jejich jurisdikci, které naplňuje znaky trestného činu, tyto skutečnosti oznamovat a to zejména proto, že příjemci jejich služeb jsou žáci, které ve většině případů nemohou svá práva účinně vymáhat a jsou proto odkázáni na pomoc druhých (viz odst. 3, bod 3).

8) Při oznamování a zjišťování informací je zapotřebí mít na paměti **presumpci nevinny**, tedy dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět jako by byl vinen.

9. Společné vzdělávání všech pedagogů

- v průběhu školního roku budou probíhat vzájemné hospitace pedagogů (v rámci jednotlivých předmětů), jejichž cílem je poskytnout zpětnou vazbu kolegovi o jeho stylu učení popř. návrhů na změnu jeho reakcí na žáky apod.
- v letošním roce absolvuje celý pedagogický sbor vybraná vzdělávání v rámci šablon.
- někteří vyučující pokračují ve svých již probíhajících studiích
- ve sborově je zajištěn aktuální přehled školení a jiných seminářů, vhodných pro

vyučující. Vybraní učitelé jsou vysíláni vedením školy na školení v rámci potřeb školy. Ve sborovně jsou taktéž zavěšeny aktuální informace z oblasti prevence.

10. Plán prevence ve škole

10.1 Primární prevence v třídnických hodinách

Začátek školního roku je spojen s vytvořením třídních pravidel - tento „dokument“ tvoří žáci společně s třídním učitelem.

Třídnické hodiny se konají pravidelně 1x týdně v každé třídě 4. 9. ročníku. Třídní učitelé mají k dispozici soubor strategií a aktivit různého typu pro vedení třídnických hodin. V těchto hodinách mají žáci možnost vyjádřit se k dění ve třídě i mimo ni, poukázat na problémy, které se v týdnu vyskytly a žáci pak společně s třídním učitelem tyto záležitosti řeší.

V rámci třídnických hodin probíhá předávání informací o činnosti žakovského parlamentu ze strany zástupce třídy (žáci tak mohou vyslovit své návrhy na zlepšení chodu školy apod.).

10.2 Primární prevence ve výuce

Témata primární prevence rizikového chování zařazují pedagogové do svých předmětů dle ŠVP a tematických plánů vypracovaných pro daný školní rok. Nejstěžejními předměty na 2. stupni jsou etická výchova, občanská výchova a výchova ke zdraví (jednotlivá témata se opakují v každém ročníku a dále jsou rozšiřována a upevňována.) Na prvním stupni se primární prevence prolíná všemi předměty.

10.3 Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Šikana a její prevence je nedílnou součástí téměř všech programů specifické i nespecifické prevence, realizovaných ve škole i mimo školu (viz MMP – projektové dny, besedy).

10.4 Všeobecný přehled realizovaných aktivit v rámci prevence

- témata z oblasti rizikového chování a prevence začleněná do výuky (OV, VkJ aj.)
- preventivní programy, besedy (metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog, externí odborníci...)
- třídnické hodiny
- projektové dny, meziročníkové projekty
- celoškolské akce
- kulturní pořady, výchovné koncerty
- kurzy, pobyty, exkurze, výlety, seznamovací pobyty, sportovní dny apod.
- soutěže

- činnost žákovského parlamentu
- volnočasové aktivity, kroužky
- informativní nástěnka pro žáky, rodiče ohledně prevence
- schránky důvěry
- dotazníkové šetření
- držení dozorů nad žáky
- vedení záznamů o problémových žácích, o řešených situacích ve třídách
- spolupráce s rodiči
- spolupráce pedagogů a poradenského pracoviště

10.5 Ochranný režim

Ve škole jsou pevně stanoveny dozory pedagogů nad žáky (ráno při vstupu do školy, o přestávkách, v jídelně, při odchodu žáků u šaten). Plnění dozorů je pravidelně kontrolováno vedením školy.

Školní řád pak obsahuje veškerá ustanovení v oblasti zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, včetně sankcí. Žádné chování nesoucí prvky šikany nebude tolerováno a bude neprodleně řešeno, včetně uložení sankcí. Zvlášť jsou také v řádu stanovena pravidla pro užívání mobilních telefonů a jiných ICT.

10.6 Školní poradenské služby

Pro žáky a jejich zákonné zástupce je k dispozici školní poradenské pracoviště, jehož součástí jsou výchovný poradce, metodikové prevence, speciální pedagog.

- **ŠMP**
  - připravuje preventivní program školy, koordinuje jeho plnění, podílí se na aktivitách/akcích preventivního charakteru, evaluace
  - metodicky vede a podporuje pedagogy
  - vyhledává aktuální, vhodné programy pro žáky, DVPP pro učitele
  - předává aktuální informace pedagogům (porady, nástěnka, školní email)
  - spolupracuje s odbornými poradenskými pracovišti, rodiči, žáky
  - vede dokumentaci o jeho činnosti
- **Výchovný poradce**
  - spolupracuje s KPPP, vede evidenci vyšetřených a integrovaných žáků
  - zajišťuje všechny náležitosti související s volbou povolání
  - projednává výchovné problémy s rodiči, žáky, pedagogy
  - ve spolupráci s ŠMP sleduje a podchycuje projevy rizikového chování
- **Speciální pedagog**
  - podporuje žáky, rodiče, pedagogy

- poskytuje konzultace, poradenství, krizovou intervenci
  - pracuje s žákovskými kolektivy, pomáhá novým žákům při adaptaci na třídní kolektiv
  - spolupráce s ŠMP, výchovnou poradkyní při řešení vzniklých problémů v rámci žáků/tříd
  - pořádá přednášky pro pedagogy dle potřeby na aktuální témata
- **Vedení školy**
    - jmenuje školní metodiky prevence
    - zodpovídá za sestavení preventivního programu a jeho realizaci
    - zabezpečí poskytování poradenských služeb ve škole
    - podílí se na řešení problémů v rámci výskytu rizikového chování
    - podpora všech pedagogických pracovníků podílejících se na plnění minimálního preventivního programu
  - **Třídní učitel**
    - mapuje klima třídy, zachycuje varovné signály
    - spolu s žáky vytváří pravidla třídy, vytváří bezpečné prostředí
    - podporuje rozvoj sociálních vztahů žáků, pracuje s třídním kolektivem

10.6 Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou seznámeni s programem prevence a řešením šikany ve škole prostřednictvím webových stránek školy (www.zsbakovnj.cz), kde jsou k dispozici veškeré dokumenty, týkající se této problematiky. V rámci třídních schůzek třídní učitelé seznámí zákonné zástupce s obsahem webových stránek, informují rodiče o poradenském pracovišti, kam se rodiče mohou obracet v případě podezření na šikanování svého dítěte apod. Náplň práce členů poradenského pracoviště je k dispozici na webových stránkách školy.

Pokud zákonní zástupci žádají ve škole pomoc, pedagog nereaguje nedůvěřivě či obranně, nezlehčuje situaci, rodiče nechá mluvit a v klidu je vyslechne. Doptá se na potřebné informace a popsanou situaci dále řeší dle potřeby s poradenským pracovištěm, vedením školy.

V případě výskytu šikany ve třídě jsou pozváni rodiče jednotlivých žáků do školy, kde celou záležitost projedná užší realizační tým (vedení školy, TU, VP, ŠMP, speciální pedagog, popř. další určení pedagogové). Poté je svolána mimořádná třídní schůzka, kde jsou rodiče všech žáků seznámeni s výsledky šetření a dalšími nápravnými kroky a opatřeními.

11. Spolupráce se specializovanými zařízeními

Aktuální kontakty na potřebné organizace a specializovaná zařízení jsou k dispozici všem pedagogům ve sborovně školy. Dle potřeby pak škola spolupracuje s:

Pedagogicko - psychologickou poradnou
Orgánem sociální péče a ochrany dětí/OSPOD/
Městskou policií
Speciálním poradenským centrem
HZS Bakov nad Jizerou
NNTB
Linkami důvěry

Vypracovala: Mgr. Ivana Lustyková
metodik prevence

Základní škola Bakov nad Jizerou

Krizový plán

Zpracováno podle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j.21291/2010 – 28

Podezření, že někdo užívá návyk. látky

- Informujte metodika prevence /ŠMP/
- **MP** zajistí další šetření
  - provede rozhovor se žákem
  - z rozhovoru udělá zápis
  - pokusí se dohodnout na dalším postupu
  - informuje třídního učitele /TU/
  - informuje ředitele školy /ŘŠ/
- **TU** informuje rodiče
  - sjedná schůzku s rodiči
  - z rozhovoru provede zápis
  - společně se snaží nalézt východisko ze vzniklé situace
- **ŘŠ** pokud rodiče nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně – právní ochrany dětí /OSPOD/(dle § 10 ods.4,zákona č.359/199), OSPOD – sídlo OSPOD: Staroměstské náměstí 70, Mladá Boleslav tel: 326 716 170, vedoucí odboru sociálních věcí: Šárka Večeřová DiS, vecerova@mb-net.cz, vedoucí OSPOD – oéče o rodinu a děti Markéta Koňasová, tel.: 326 716 180, konasova@mb-net.cz; Vedoucí OSPOD - sociální prevence Mgr. Eva Kolovská, tel.: 326 716 132, eva.kolovska@mb-net.cz

Upozornění:

neslibujte, že nebudete nikoho informovat, protože máte oznamovací povinnost k rodičům a k OSPOD.

Žáci kouří v prostorách školy nebo při školních akcích

- Prostory školy: hřiště, dvůr, park před školou, silnice a chodník před budovou školy
- Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je kouření zakázáno školním řádem
- Ten, kdo žáka přistihne, je povinen:
  - Zabránit mu v další konzumaci
  - Informovat třídního učitele
  - **TU** se žákem na dané téma provede rozhovor
    - udělí kázeňské opatření v souladu s klasifikačním řádem
    - informuje rodiče / zákonné zástupce/ (§ 7 z.č.359/1999)
    - informuje ŠMP
    - provede záznam do sešitu VP / (sešit je k dispozici v kabinetu výchovného poradce)

• **Opětovné přistižení**

- Informovat třídního učitele
- TU sdělí skutečnost ŠMP

ŠMP provede opětovný rozhovor se žákem

- z pohovoru vyhotoví zápis
- informuje ŘŠ
- svolá schůzku výchovné komise

ŘŠ pozve doporučeným dopisem rodiče do školy a účastní se jednáním výchovné komise

ŘŠ udělí kázeňské opatření v souladu s klasifikačním řádem a po předchozím projednání pedagogickou radou.

Pokud rodiče nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně – právní ochrany dětí /OSPOD/(dle § 10 ods.4,zákona č.359/199)(OSPOD – tel: 326 716 180)

Žáci pijí alkohol v prostorách školy nebo při školních akcích

- Prostory školy: hřiště, dvůr, park před školou, silnice a chodník před budovou školy
- V prostorách školy v době vyučování i na všech akcích školou pořádaných je zákaz komunikace alkoholu.
- Učitel je povinen zabránit další konzumaci
- Učitel je oprávněn alkoholické nápoje žákovi odebrat a zapíše: **CO, KOMU, KDY, KDE** zabavil a dodá podpisy tří osob (učitel, žák, který konzumoval alkohol a další osoba starší 18ti let)
- Pokud je žák ohrožen na životě voláme lékařskou pohotovost 155 a informujeme zákon. zástupce.
- Pokud nehrozí akutní nebezpečí ohrožení života či zdraví žáka, vyzve zákonného zástupce žáka, aby si dítě ve škole vyzvedl, pokud by nebyl zákonný zástupce dostupný a stav žáka by byl vážný vyrozumíme dle situace – lékaře, OSPOD, Policii ČR)
- Pokud je žák způsobilý další výuky, oznámíme i tak rodičům danou skutečnost
  - Informujte **TU**
    - **TU** vede rozhovor se žákem
    - o rozhovoru provede zápis (sešit výchovného poradce)
    - informuje **ŠMP**
    - v souladu s klasifikačním řádem připraví na pedagogickou radu návrh kázeňského postihu
  - **ŠMP** společně se žákem a **TU** dohodnou další postup
    - informuje **ŘŠ** (pokud tak neučinil již **TU**)
    - v zájmu dítěte je dobré informovat zákonné zástupce o možnostech odborné pomoci při řešení této situace
  - **ŘŠ**
    - pozve doporučeným dopisem rodiče do školy k pohovoru s VK (§ 7 z.č.359/1999) společně vytvoří další postup z jednání VK se provede zápis
    - při opakovaném porušení zákazu splní škola oznamovací povinnost k OSPOD (tel. 326 716 180)

Zachytíte látku, o které se domníváte, že je návyková

- **Při zajištění látky**

- požádejte žáka, u kterého byla látka nalezena, aby ji dal do sáčku-obálky
- **U zajišťování musí být alespoň 3 osoby** (ten, u koho byla látka nalezena + vy+ třetí osoba starší 18 let)
- **S látkou nijak nemanipulujeme, neochutnáváme**
- Sepište zápis (kdo látku objevil, kdy, kde nebo u koho, vzhled látky)
- Jestliže ten, u koho byla látka objevena, nebo ten, kdo ji odevzdal odmítne zápis podepsat, pak do kolonky podpis napište **odmítl podepsat**
- Odneste látku v obálce a přiloženým zápisem do trezoru v ředitelně II.stupně
- Informujte ŘŠ

- **ŘŠ**

- zavolá městskou policii, telefon +420 724 933 100, policie ČR, obvodní oddělení MB, tel: 974 877 711
- policie rozhodne o skutečném obsahu nálezu
- informuje rodiče

- **Policie ČR** pokud zjistí, že se jedná o návykovou látku, ŘŠ udělí kázeňské opatření podle klasifikačního řádu (kázeňské opatření je projednáno na pedagogické radě)

Při vyvození výchovných opatření je třeba rozlišit, zda se jedná o uživatele či distributora:

- Uživatel je nebezpečný především sám sobě.
- Distributor je nebezpečný všem a jedná se o trestný čin.

U žáka byl nalezen alkohol nebo tabákové výrobky

Je nutné zajistit nalezené látky / sepsat záznam, který obsahuje: DATUM, ČAS A POPIS zabaveného předmětu, za jakých okolností a u koho byla látka nalezena a také kým byla nalezena, podpisy: vy + ten u koho byla látka nalezena nebo kdo ji donesl + třetí osoba starší 18 let)

! Učitel nesmí prohledávat osobní věci žáků. Jedině s jejich souhlasem, nejlépe písemným !

- Informujte **ŠMP**
- Předejte mu záznam společně s nalezenou látkou

- **ŠMP** informuje **TU** a **ŘŠ**
  - zajistí společně s **TU** další vyšetřování
  - se žákem je veden rozhovor
  - o rozhovoru se provede zápis a navrhne se další postup (sešit VP v kabinetě výchovného poradce)

- **TU**
  - pozve rodiče žáka do školy a předá jim nalezenou látku
  - je nutné sepsat protokol o předání
  - vyvodí kázeňské opatření v souladu s klasifikačním řádem
  - průběhu celé záležitosti informuje **ŘŠ**

- **ŘŠ**
  - pokud rodiče nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně – právní ochrany dětí /OSPOD/ (dle § 10 ods.4,zákona č.359/199) (OSPOD – tel:326 716 180)

..
-

Žák je ve škole pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky

- Nejprve zajistíme bezpečnost žáka, ale i jeho spolužáků
- Sledujeme zdravotní stav žáka
- Při podezření na ohrožení života voláme záchranku 155 a informujeme rodiče
Pediatr Bakov N/J: MUDr. Fidlerová 326 781 222
/Popište příznaky, zdržte se stanovování diagnózy /
- Pokud dojdete k závěru, že není nutné volat lékaře, informujte rodiče a trvejte na tom, aby si žáka převzali / v případě, že se rodiče nedostaví je **nutné zajistit** dohled nad žákem po dobu školního vyučování. I nadále se snažíme kontaktovat rodiče.
- Informujte **ŠMP**
- **ŠMP**
  - provede rozhovor se žákem
  - snaží se vést šetření (zda si do školy alkohol či návykovou látku přinesl a konzumoval v průběhu dne, zda užil alkohol či návykovou látku před vstupem do školy .....
  - z jednání pořídí zápis (sešit ŠMP)
  - informuje **ŘŠ**
  - informuje zákonného zástupce o možnostech odborné pomoci při řešení nastalé situace
- **ŘŠ**
  - pozve doporučeným dopisem rodiče před výchovnou komisí (§ 7 z.č.359/1999)
  - cílem je nalézt vhodný další postup
  - z jednání se provede zápis
  - udělí kázeňské opatření v souladu s klasifikačním řádem
  - pokud rodiče nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně-právní ochrany dětí (dle § 10 odst.4 zákona č.359/1999) (OSPOD telefon: 326 716 181)

Při bezvědomí:

Nikdy nepodávat nic ústy ! Nesnažit se vyvolávat zvracení!

- položit postiženého do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk
- sledovat dýchání – **při zástavě dechu** uvolnit dýchací cesty (záklonem hlavy a odstraněním zvratků nebo cizího tělesa tím, že sáhnete do úst a vyčistíte je)
- zabránit prochladnutí
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- opatřit informace o látce, která byla požita a předat ji přivolanému lékaři

Podezření, že žák podává nebo prodává cigarety nebo alkohol svým spolužákům

- Informovat je třeba ŘŠ
- ŘŠ
  - oznámí skutečnost městské policii (porušení zákona §6, zákon č.65/2017 jedná-li se o cigarety , porušení zákona §12 zákon č. 65/2017 - jedná-li se o alkohol)
  - oznámí skutečnost rodičům
  - udělí kázeňské opatření v souladu s klasifikačním řádem (schválení proběhlo na pedagogické radě)

Záškoláctví, neomluvená absence

Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni:

- Dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem (zákon 561/2004)
- Zákonný zástupce žáka je povinen omluvit své dítě z vyučování **TU** do tří kalendářních dnů od počátku jeho nepřítomnosti.

- V případě častějších absencí bude třídní učitel vyžadovat potvrzení lékaře.
- V případě předem známé absence je žák povinen tuto skutečnost sdělit svému třídnímu učiteli.

! Hodiny neomluvené absence se sčítají v rámci jednoho pololetí školního roku !

Neomluvená absence do 5 hodin:

- TU
  - pozve doporučeným dopisem rodiče žáka k pohovoru do školy
  - upozorní na povinnost stanovenou zákonem (§22,odst.3 zákona č.561/2004-zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení -podle § 182a školského zákona. Přestupku se dopustí ten, kdo zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka §22,odst. 1 zákona č.561/2004-žáci jsou povinni řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat)
  - seznámí rodiče s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence dohodnou se společně na dalším postupu
  - z pohovoru provede zápis
  - udělí kázeňské opatření v souladu s klasifikačním řádem (schválení pedagogickou radou)

Neomluvená absence nad 5 hodin:

- TU informuje ŘŠ
- ŘŠ
  - pozve doporučeným dopisem rodiče do školy k pohovoru s výchovnou komisí, dále jen VK (§ 7 z.č.359/1999)
  - při jednání VK se dohodne společně možný postup, aby se situace neopakovala
  - z jednání VK se provede zápis
  - udělí kázeňské opatření podle klasifikačního řádu (schválení pedagogickou radou)

Neomluvená absence většího rozsahu (25 hodin):

- TU informuje ŘŠ

- **ŘŠ**

- vyzve doporučeným dopisem rodiče do školy k pohovoru s VK (§ 7 z.č.359/1999)
- informuje orgán sociálně – právní ochrany dětí (dle § 10 odst.4 zákona 359/1999)
- OSPOD telefon: 326 716 185, 326 716 186 (je možné poslat oznámení s náležitou dokumentací)

Podezření na šikanu

V případě potřeby je třeba zabezpečit žákovi ochranu (bezpečné prostředí, nejlépe s dohledem dospělé osoby)

Informujte **ŠMP**

- **ŠMP** zajistí další šetření

- provede postupně rozhovor s obětí, svědky a agresory /zvlášt/ o šetření lze požádat specialistu na problematiku šikanování z PPP/ telefon: 326 731 066, mobil: 731 417 226
  - je třeba zjistit: Kdo je oběť?, Kdo je agresor?, Kdy a kde k šikaně dochází?, Jakou formou?, Jak dlouho trvá?, Jak často se děje?, Proč se danému žákovi ubližuje? Jaká opatření se navrhnou ?
- z rozhovorů je nutné provádět zápisy o průběhu šetření a hlavně o výsledcích informovat **ŘŠ**

- **ŘŠ**

- pozve doporučeným dopisem rodiče agresora do školy k pohovoru s VK (§ 7 z.č.359/1999)
- společně hledají, jak postupovat v dané situaci (co se nabízí: kázeňská opatření, přestup na jinou školu, doporučit odbornou pomoc PPP, informovat OSPOD, Policii ČR, doporučit rodičům umístit dítě do pobytového oddělení)
- pozve doporučeným dopisem rodiče oběti do školy k pohovoru s VK (§ 7 z.č.359/1999)

- společně vytvoří další postup (co se nabízí: převést žáka do jiné třídy, doporučit odbornou pomoc PPP - zvýšení sebevědomí...zaměřit se na klima třídy, provést monitoring)
- z pohovoru se provede zápis
- došlo-li k závažnějšímu případu šikanování informuje ŘŠ **Policii ČR** (městská policie Bakov: 724 933 100, Policie ČR, obvodní oddělení MB tel.: 974 877 522, mobil: 735 785 897)

Podezření na kyberšikanu

V případě potřeby je třeba zabezpečit žákovi ochranu (bezpečné prostředí, nejlépe s dohledem dospělé osoby)

Informujte ŠMP

- **ŠMP** zajistí další šetření
  - provede postupně rozhovor s obětí, svědky a agresory /zvlášt/ o šetření lze požádat specialistu na problematiku kyberšikanu z PPP/ telefon: 326 731 066, mobil: 731 417 226
    - je třeba zjistit: Kdo je oběť?, Kdo je agresor?, Kdy a kde ke kyberšikaně dochází?, Jakou formou?, Jak dlouho trvá?, Jak často se děje?, Proč se danému žákovi ubližuje? Jaká opatření se navrhují ?
  - z rozhovorů je nutné provádět zápisy
  - průběhu šetření a hlavně o výsledcích informovat **ŘŠ**

- **ŘŠ**
  - pozve doporučeným dopisem rodiče agresora do školy k pohovoru s VK (§ 7 z.č.359/1999)
  - společně hledají jak postupovat v dané situaci (co se nabízí: kázeňská opatření, přestup na jinou školu, doporučit odbornou pomoc PPP, informovat OSPOD, Policii ČR, doporučit rodičům umístit dítě do pobytového oddělení)
  - pozve doporučeným dopisem rodiče oběti do školy k pohovoru s VK (§ 7 z.č.359/1999)

- společně vytvoří další postup (co se nabízí: převést žáka do jiné třídy, doporučit odbornou pomoc PPP-zvýšení sebevědomí...zaměřit se na klima třídy, provést monitoring)
- z pohovoru se provede zápis
- došlo-li k závažnějšímu případu kyberšikany informuje ŘŠ **Policii ČR** (městská policie Bakov:724 933 100, Policie ČR, obvodní oddělení MB tel.: 974 877 522, mobil: 602 264 034)

Krádež a vandalismus v prostorách školy

Doporučujeme, aby cenné věci, které nesouvisí s vyučováním, žáci do školy nenosili. V případě nutnosti odložení cenných věcí se žák obrátí na učitele a požádá o jejich bezpečné uložení / větší finanční obnos, mobilní telefon.../

Nahlášení krádeže

- nahlásit věc **TU**

• TU

- zaznamená celou událost z výpovědi poškozeného
- informuje zákonného zástupce žáka
- připomene rodičům, že mají možnost celou záležitost nahlásit Policii ČR
- informuje o krádeži **ŘŠ**

• ŘŠ

- určí tým spolupracovníků /členy VK/ a požádá je o pomoc při vyšetřování
- může věc předat orgánům činným v trestním řízení

Projev vandalismu

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil.

Z tohoto důvodu bude po něm škola požadovat náhradu za předpokladu, že škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

- objevíme-li poškození majetku / projev vandalismu /
- nahlásíme zástupci **ŘŠ, VP, ŠMP**

- ten, kdo se ujme této záležitosti jako první vyhotoví z celé záležitosti záznam
- společně se pokusí odhalit viníka

Je-li viník odhalen, postupujeme již známým způsobem (informujeme rodiče, žádáme náhradu, následuje kázeňské opatření)